

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3132/2556

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดโจทก์ นางจิตาภาหรือสมพิศ ศรีสิทธิ์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 9, ป.พ.พ. มาตรา 654, ป.พ.พ. มาตรา 406, ป.พ.พ. มาตรา 224, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 341, ป.อ. มาตรา 343, พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 3, พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4, พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 5, พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 11/1, พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 12, ป.อ. มาตรา 90, ป.วิ.อ. มาตรา 50, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.วิ.อ. มาตรา 195

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับจากจำเลยตาม พ.ร.ก.การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 9 ต้องเป็นผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย แต่ข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบได้ความว่าจำเลยที่ 2 หลอกลวงผู้เสียหายแต่ละคนว่าจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 120 ต่อปี ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย มิใช่เป็นการกู้เงินอันจะมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 654 จึงมีผลทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยเป็นโมฆะ ดังนั้นเงินที่จำเลยที่ 2 ได้ไปจึงเป็นลามกผิดได้ ทั้งการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นละเมิด จำเลยที่ 2 จึงต้องคืนเงินในฐานะลามกผิดได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 406 วรรคหนึ่ง และ 438 วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงินผู้เสียหายย่อมมีสิทธิคิดดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่งคดีนี้ ศาลล่างทั้งสองพิจารณาพิพากษารวมกับคดีหมายเลขแดงที่ 5030/2550 ของศาลชั้นต้น แต่คดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยจำเลยที่ 1 ขอลอนฎีกา คงขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาเฉพาะคดีนี้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341, 343 พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 3, 4, 5, 9, 11/1, 12 ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนต้นเงินกู้ที่จำเลยทั้งสองฉ้อโกงไปรวมเป็นเงิน 68,457,300 บาท ให้แก่ผู้เสียหายแต่ละราย พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันกระทำความผิดเป็นต้นไปจนกว่าจะคืนเงินเสร็จและจ่ายเงินรางวัลให้แก่พนักงานตำรวจผู้จับกุมจำเลยทั้งสองตามกฎหมาย จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบมาตรา 83 และพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง, 12 การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 รวม 4 กระหนง จำเลยที่ 2 รวม 10 กระหนง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนด การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง

ประชาชน ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก
กระหังละ 5 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 1 เป็นเวลา 20 ปี จำเลยที่ 2 เป็นเวลา 50 ปี แต่ความผิดที่จำเลย
ที่ 2 กระทำมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีแต่ไม่เกินสิบปี จึงคงให้จำคุก 20 ปี ตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) ให้จำเลยที่ 1 คินเงินจำนวน 685,000 บาท แก่จำลืบเอก
ประมาณ ผู้เสียหายุที่ 3 คินเงินจำนวน 1,790,000 บาท แก่นางสาวรัชดา ผู้เสียหายุที่ 37 คินเงิน
จำนวน 180,000 บาท แก่พันโทเปล่ง ผู้เสียหายุที่ 38 คินเงินจำนวน 240,000 บาท แก่นายทองคุณ
ผู้เสียหายุที่ 39 พร้อมดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 1
จะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายุทั้งสี่ดังกล่าวและให้จำเลยที่ 2 คินเงินจำนวน 380,000 บาท
แก่นายสมพร ผู้เสียหายุที่ 5 คินเงินจำนวน 200,000 บาท แก่นางเล็ก ผู้เสียหายุที่ 29 คินเงิน
จำนวน 100,000 บาท แก่นายสังเวียน ผู้เสียหายุที่ 41 คินเงินจำนวน 500,000 บาท แก่นางคำแพง
ผู้เสียหายุที่ 42 คินเงินจำนวน 260,000 บาท แก่นางจงรักษ์ ผู้เสียหายุที่ 43 คินเงินจำนวน
200,000 บาท แก่นายสมชาติ ผู้เสียหายุที่ 45 คินเงินจำนวน 70,000 บาท แก่นางสำลื ผู้เสียหายุที่
46 คินเงินจำนวน 373,200 บาท แก่จำลืบเอกสมัย ผู้เสียหายุที่ 47 คินเงินจำนวน 160,000 บาท
แก่นายอุบล ผู้เสียหายุที่ 48 และคินเงินจำนวน 500,000 บาท แก่นางธารีรัตน์ ผู้เสียหายุที่ 49
พร้อมดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 2 จะชำระเสร็จแก่
ผู้เสียหายุทั้งสิบคนดังกล่าว ขอลาและคำขออื่นให้ยก จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษา
แก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบมาตรา 83
และพระราชกำหนดการกั้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง
ประกอบมาตรา 12 การกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท
ให้ลงโทษตามพระราชกำหนดการกั้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งเป็นบทหนัก
ที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้จำเลยที่ 2 คินเงินให้แก่ผู้เสียหายุทั้ง 10 ราย พร้อม
ดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ยกฟ้องจำเลยทั้งสอง สำหรับข้อหาจัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคน
ขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการกั้ยืมเงิน ส่วนโทษและนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า
จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชำระดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินที่จำเลยที่ 2 ต้องคินให้แก่
ผู้เสียหายุแต่ละคนหรือไม่ ในข้อนี้โจทก์ฎีกาอ้างว่า โจทก์มีอำนาจเรียกต้นเงินคินให้แก่ผู้เสียหายุ
และเรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้เสียหายุด้วยตาม
พระราชกำหนดการกั้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 9 ซึ่งให้นำบทบัญญัติ
ว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา มาตรา 50 ให้ถือว่าผู้เสียหายุเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 บัญญัติให้เจ้าหนี้มีสิทธิคิดดอกเบี๋ยได้ถึงร้อยละ 15
ต่อปี ดังนั้นผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายุในกรณีนี้คือการ
คิดดอกเบี๋ยได้ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี เห็นว่า ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เสียหายุมีสิทธิได้รับ
ดังกล่าวจะต้องเป็นผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย แต่ข้อเท็จจริงที่โจทก์
บรรยายฟ้องและนำสืบได้ความว่าจำเลยที่ 2 หลอกลวงผู้เสียหายุแต่ละคนว่าจะได้รับผลประโยชน์
ตอบแทนในลักษณะเป็นดอกเบี๋ยอัตราร้อยละ 10 ต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 120 ต่อปี ซึ่งเป็น
การกระทำที่ผิดกฎหมายมิใช่เป็นการกั้เงินอันจะมีสิทธิคิดดอกเบี๋ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 จึงมีผลทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี๋ยเป็นโมฆะ

ดังนั้นเงินที่จำเลยที่ 2 ได้ไปจึงเป็นลามกมิควรได้ ทั้งการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นละเมิด จำเลยที่ 2 จึงต้องคืนเงินในฐานะลามกมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 วรรคหนึ่ง และมาตรา 438 วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงิน ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิติดดอกเบี้ยยระหว่างผิดนัด ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 วรรคหนึ่ง โจทก์ขอ ดอกเบี้ยนับแต่วันกระทำความผิด ศาลชั้นต้นให้ดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีจึงยุติตาม คำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าจำเลยต้องชำระดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลย ที่ 2 ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ที่ศาลล่าง ทั้งสองพิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชำระต้นเงินคืนให้แก่นางธารีรัตน์ ผู้เสียหายที่ 49 ตามบัญชีทรัพย์สิน ถูก ประทูลรายเอกสารท้ายคำฟ้อง จำนวน 500,000 บาท นั้นเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะข้อเท็จจริง ได้ความว่า จำเลยที่ 2 คืนต้นเงินให้แก่นางธารีรัตน์ไปแล้วจำนวน 100,000 บาท จึงคงเหลือต้นเงิน ที่ต้องคืนอีกเพียง 400,000 บาท และศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 คดีนี้เป็น ความผิดเฉพาะฐานฉ้อโกง ไม่เป็นความผิดฐานกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และในระหว่าง การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้เสียหายที่ 3 ที่ 33 ที่ 37 และที่ 39 ได้ขอถอน คำร้องทุกข์ไม่ประสงค์ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 1 ในคดีนี้ต่อไป ตามบันทึกขอถอนคำร้องทุกข์ ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 เอกสารแนบท้ายคำร้องของนายจำเลยทั้งสอง ฉบับลงวันที่ 22 สิงหาคม 2551 ดังนั้นสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 จึงเป็นอันระงับไปตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) รวมทั้งคำขอให้จำเลยที่ 1 ชดใช้เงินคืนให้แก่ผู้เสียหาย แต่ละคนยอมตกไปด้วย แต่ศาลอุทธรณ์มิได้สั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ 1 และยังคงพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง จึงเป็นการไม่ชอบ ส่วนจำเลยที่ 2 แม้ผู้เสียหายที่ 5 ที่ 29 ที่ 41 ถึงที่ 43 และที่ 45 ถึงที่ 49 จะขอถอนคำร้องทุกข์ไม่ประสงค์ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 2 ในคดีนี้ ต่อไป ตามบันทึกขอถอนคำร้องทุกข์แนบท้ายคำร้องของนายจำเลยทั้งสองฉบับเดียวกัน แต่ การกระทำของจำเลยที่ 2 นั้นเป็นความผิดตามพระราชกำหนดการกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชนฯ ด้วยอันเป็นการกระทำความผิดกับความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง และความผิดตาม พระราชกำหนดการกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดมิใช่ ความผิดอันยอมความได้ ดังนั้นสิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดตามพระราชกำหนดการกั๊ยืม เงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ จึงไม่ระงับไป คงระงับไปเฉพาะความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงเท่านั้น ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 พินิจพิเคราะห์ว่าเป็นว่า ใ้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 1 ให้ จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 1 จากสารบบความ และยกคำขอให้จำเลยที่ 1 คืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ย แก่ผู้เสียหายทั้งหมด ให้จำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ 2 เฉพาะความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบมาตรา 83 และให้จำเลยที่ 2 คืนต้นเงินจำนวน 400,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะคืนเงินให้แก่นางธา รีรัตน์ ผู้เสียหายที่ 49 เสร็จสิ้น นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

กิริติ กาญจนรินทร์ · ศรีอัมพร ศาลิคุปต์ · วีระชาติ เอี่ยมประไพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) — deka.supremecourt.or.th ·

